

Brusel 19. prosince 2023
(OR. en)

16273/23

Interinstitucionální spis:
2023/0443 (NLE)

ENER 669
ENV 1436
COMPET 1214
TRANS 562
CONSOM 455
IND 659
ECOFIN 1323
FISC 282

PRÁVNÍ PŘEDPISY A JINÉ AKTY

Předmět: NAŘÍZENÍ RADY, kterým se mění nařízení (EU) 2022/2578, pokud jde o
prodloužení jeho doby použitelnosti

NAŘÍZENÍ RADY (EU) 2023/...

ze dne ...,

**kterým se mění nařízení (EU) 2022/2578,
pokud jde o prodloužení jeho doby použitelnosti**

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na čl. 122 odst. 1 této smlouvy,

s ohledem na návrh Evropské komise,

vzhledem k těmto důvodům:

- (1) Nařízením Rady (EU) 2022/2578¹ se zavádí dočasný mechanismus korekce trhu pro pokyny zadané k obchodování s deriváty spojenými s virtuálními obchodními místy Unie se splatností mezi jedním měsícem a jedním rokem. Mechanismus korekce trhu se proto vztahuje na jakýkoli komoditní derivát obchodovaný na regulovaném trhu, jehož podkladovým aktivem je transakce s plynem na jakémkoli virtuálním obchodním místě v Unii.
- (2) Mechanismus korekce trhu se aktivuje v případě, že nastane událost vyžadující korekci trhu, tj. když vypořádací cena derivátu Title Transfer Facility (TTF) s plněním v následujícím měsíci, kterou zveřejňuje společnost ICE Endex B.V. (Nizozemsko), překročí 180 EUR/MWh a po dobu tří pracovních dnů je o 35 EUR vyšší než referenční cena. Nařízení (EU) 2022/2578 stanoví dynamický nabídkový limit, podle kterého organizátoři trhu při výskytu události vyžadující korekci trhu nemají přijímat a účastníci trhu nemají zadávat pokyny pro deriváty s cenami ve výši 35 EUR/MWh nad referenční cenou, kterou Agentura Evropské unie pro spolupráci energetických regulačních orgánů (ACER) zveřejnila předchozí den.

¹ Nařízení Rady (EU) 2022/2578 ze dne 22. prosince 2022, kterým se zavádí mechanismus korekce trhu na ochranu občanů Unie a hospodářství před nadměrně vysokými cenami (Úř. věst. L 335, 29.12.2022, s. 45, ELI: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2022/2578/oj?locale=cs>).

- (3) V souladu s článkem 8 nařízení (EU) 2022/2578 provedly a Evropský orgán pro cenné papíry a trhy (ESMA) a ACER ve svých zprávách o posouzení účinků zveřejněných dne 1. března 2023 analýzu řady ukazatelů, aby posoudily dopady mechanismu korekce trhu od vstupu uvedeného nařízení v platnost. ESMA a ACER dospěly k závěru, že mechanismus korekce trhu nebyl aktivován a že do zveřejnění jejich příslušné zprávy se neobjevily žádné negativní účinky na bezpečnost dodávek, toky plynu uvnitř Unie nebo finanční stabilitu.
- (4) Na základě ukazatelů, které ESMA a ACER analyzovaly ve svých zprávách ze dne 1. března 2023, Komise analýzu rozšířila o posouzení vývoje trhu po období analyzovaném v těchto zprávách. Od vstupu nařízení (EU) 2022/2578 v platnost nebyly zjištěny žádné negativní účinky a mechanismus korekce trhu nebyl nikdy aktivován.
- (5) Přetrvávají však vážné obtíže, pokud jde o bezpečnost dodávek energie v Unii. Celosvětová situace na trhu s plynem zůstává velmi napjatá. Ceny plynu jsou stále výrazně vyšší než před počátkem krize v Evropě poté, co Rusko začalo energii zneužívat jako zbraň a co vypukla útočná válka Ruska proti Ukrajině, což má nevyhnutelné dopady na kupní sílu občanů Unie a na konkurenceschopnost podniků v Unii.

- (6) Volatilita trhu s plynem je také důsledkem napjaté situace na trhu, která vyplývá z geopolitických rizik, a představuje další riziko pro hospodářství Unie. Případy výrazného kolísání cen pozorované v létě a na začátku podzimu 2023, kdy ceny během několika týdnů vzrostly o více než 50 %, ukazují, že trhy jsou stále ještě nestabilní a zůstávají zranitelné i vůči relativně malým otřesům v oblasti poptávky a nabídky, což dokazuje pohyb cen po nedávných událostech, jako byla stávka v australských zařízeních na zkapalněný zemní plyn (LNG) nebo narušení plynovodu Balticconnector. Probíhající krize na Blízkém východě představuje další významné geopolitické riziko s možným dopadem na ceny a dodávky plynu.
- (7) Světové trhy s plynem jsou v současné době velmi napjaté a očekává se, že to tak ještě nějakou dobu zůstane. Celosvětová nabídka LNG v posledních dvou letech vzrostla jen mírně z důvodu omezeného zvyšování kapacit pro zkapalňování, odstávek nejdůležitějších vývozních zařízení a klesajících dodávek vstupního plynu do zařízení na zkapalňování zemního plynu. Významná nová kapacita pro zkapalňování zemního plynu bude uvedena do provozu až v průběhu roku 2025. Očekává se tedy, že rovnováha na trzích zůstane v nejbližší budoucnosti nejistá.

- (8) Kromě toho se v důsledku výrazného poklesu dovozu plynu z ruských plynovodů v uplynulém roce dostupnost dodávek plynu do Unie ve srovnání se situací před krizí značně snížila. Při současné úrovni dovozu plynu se očekává, že v roce 2023 se bude do Unie přivádět plynovodem z Ruska nejvýše 20 miliard m³ zemního plynu, což je přibližně o 110 miliard m³ méně než v roce 2021. Přetrvává tedy vážné riziko, že v krátkodobém horizontu dojde v Unii k nedostatku plynu. Vzhledem k současným napjatým podmínkám na trhu mohou ceny opět vzrůst v důsledku nepředvídatelných událostí a náhlých otřesů, jako je například oživení poptávky po LNG v Asii, které by mohlo snížit dostupnost plynu na světovém trhu s plynem; extrémní povětrnostní podmínky, které by mohly ovlivnit skladování vodní energie a výrobu elektřiny v jaderných elektrárnách, což by vyžadovalo větší využití výroby elektřiny z plynu; a další možná narušení dodávek plynu, včetně úplného zastavení dovozu plynu z Ruska a dalších narušení kritických infrastruktur, jako byly sabotáž plynovodu NordStream 1 v září 2022 nebo narušení plynovodu Balticconnector v říjnu 2023.
- (9) Přetrvávající závažné obtíže vystavují celou Unii riziku nedostatku energie a vysokým cenám energií. Úroveň cen plynu by mohla mít negativní dopad na hospodářskou situaci Unie, na konkurenceschopnost jejího průmyslu a na kupní sílu jejích občanů.

- (10) Za těchto podmínek, zejména v situaci několika geopolitických rizik s možným dopadem na ceny plynu, může obava z nedostatku vyvolat rozsáhlé reakce, které mohou mít značné dopady na ceny. Vzhledem k současné napjaté rovnováze mezi nabídkou a poptávkou by i mírná narušení dodávek plynu mohla mít na ceny plynu dramatický dopad a mohla by způsobit vážné a trvalé škody hospodářství a občanům Unie.
- (11) V době vrcholící krize se Unie přiklonila k důrazné a koordinované reakci, aby ochránila své občany a své hospodářství před nadměrně vysokými cenami a zajistila, aby plyn proudil přes hranice ke všem spotřebitelům, kteří ho potřebují, a to i v situacích, kdy je ho nedostatek. Unie přispěla ke zlepšení situace prostřednictvím své reakce podle plánu REPowerEU, oznámeného ve sdělení Komise ze dne 18. května 2022, a následných iniciativ, včetně opatření stanovených v nařízení (EU) 2022/2578. Pokud by se tato opatření přestala uplatňovat, hrozilo by, že se změní stabilizovaná, leč křehká situace, které Unie dosáhla, a zhoršila by se odolnost vůči možným budoucím událostem a náhlým otřesům.

- (12) Vzhledem k tomu, že Unie představuje jednotný trh a TTF v Nizozemsku se obecně považuje za „standardní“ zástupný ukazatel cen pro evropské trhy s plynem, měly by vysoké ceny plynu u derivátů spojených s TTF závažné důsledky ve všech členských státech, i když možná v různé míře podle členských států. Do prodloužení doby použitelnosti nařízení (EU) 2022/2578 by měly být rovněž nadále zahrnuty deriváty spojené se všemi ostatními virtuálními obchodními místy v Unii, aby se předešlo případným přesunům obchodu k derivátům spojeným s jinými virtuálními obchodními místy, které by mohly vést k narušení trhů s energií nebo finančních trhů Unie. Mechanismus korekce trhu posiluje solidaritu Unie tím, že zabraňuje nadměrně vysokým cenám plynu, které jsou pro mnoho členských států neudržitelné i z krátkodobého hlediska. Mechanismus korekce trhu pomáhá v duchu solidarity mezi členskými státy zajistit, aby dodavatelské podniky ze všech členských států mohly nakupovat plyn za rozumné ceny.
- (13) S ohledem na skutečnost, že použitelnost nařízení (EU) 2022/2578 skončí dnem 31. ledna 2024, představuje prodloužení jeho doby použitelnosti mimořádné opatření v duchu solidarity mezi členskými státy v reakci na přetrvávající závažné obtíže v oblasti dodávek energie, jež s sebou nesou riziko bezprostřední krize a nadměrných cen.
- (14) Prodloužení doby použitelnosti nařízení (EU) 2022/2578 je navíc v souladu s plánem REPowerEU, jehož cílem je chránit občany a hospodářství Unie před nadměrnými cenami a nedostatečnými dodávkami energie.

- (15) Toto nařízení by mělo vstoupit v platnost dnem 1. února 2024, aby se zajistila nepřetržitá ochrana před nadměrnými cenami po celou zimní sezónu 2023/2024.
- (16) Prodloužená doba použitelnosti by měla být dočasná a měla by platit do konce ledna 2025. Je nezbytná a přiměřená vzhledem k trvajícím závažným obtížím a rizikům pro bezpečnost dodávek a cen plynu v Unii a k nejistotě současné situace.
- (17) Jelikož cíle tohoto nařízení nemůže být dosaženo uspokojivě členskými státy, ale spíše jej může být lépe dosaženo na úrovni Unie, může Unie přijmout opatření v souladu se zásadou subsidiarity stanovenou v článku 5 Smlouvy o Evropské unii. V souladu se zásadou proporcionality stanovenou v uvedeném článku toto nařízení nepřekračuje rámec toho, co je nezbytné pro dosažení tohoto cíle.
- (18) Nařízení (EU) 2022/2578 by proto mělo být odpovídajícím způsobem změněno,

PŘIJALA TOTO NAŘÍZENÍ:

Článek 1
Změna nařízení (EU) 2022/2578

V čl. 12 odst. 1 nařízení (EU) 2022/2578 se druhá věta nahrazuje tímto:

„Použije se do dne 31. ledna 2025.“

Článek 2
Vstup v platnost

Toto nařízení vstupuje v platnost dnem 1. února 2024.

Toto nařízení je závazné v celém rozsahu a přímo použitelné ve všech členských státech.

V ... dne

Za Radu
předseda/předsedkyně
